2. Smulson M. L. Mistse samoproektuvannia v proektnii paradyhmi [Elektronnyi resurs] / M. L. Smulson // Aktualni problemy psykholohii. – 2014. – T. 2, vyp. 8. – S. 16–29. – Rezhym dostupu : http://nbuv.gov.ua/UJRN/appsu_2014_2_8_4.
3. Smulson M. L. Psykholohiia rozvytku intelektu : [monohrafiia] / M. L. Smulson. – [vyd. 2-he, vypr. ta dopov.]. – Kyiv : Nora-druk, 2003. – 298 s. – (In-t psykholohii im. H. S. Kostiuka APN Ukrainy).
4. Elliott H. G. H. Emotional Intelligence-Based Leadership [Electronic resource] / H. G. H. Elliott. – Access mode : <http://divcom.otago.ac.nz/mgmt/research/03elliott.pdf>.
5. Sternberg R. General intellectual ability / R. Sternberg // Human abilities by / R. Sternberg. – 1985. – P. 5–31.

E. Ivashkevych, A. Yatsjyrk THE DIAGNOSTICS OF THE DEVELOPMENT OF SOCIAL INTELLIGENCE OF THE PERSON USING PROVERBS AND SAYINGS

In this article social intelligence of teachers of pre-school educational establishments was analyzed in the context of understanding by the person the meaning of proverbs and sayings which include socially determined sense. The author of the article considers the most important criteria for productive functioning of the teacher's social intelligence so called successful solution of human social non-standard (including – the most original) tasks, as well as the success of a specialist in the implementation of pedagogical activities. The first involves the mandatory functioning of decision-making mechanism. This mechanism, as well as other functional mechanisms of social intelligence (the mechanism of decentralization, the mechanism of intellectual initiation, reflexive mechanisms, etc.), are predetermined by individual cognition, for example, attention, imagination, perception, memory, thinking. That's why we have a deal with automatism of functional mechanisms of social intelligence. In the field of mnemonic experience (the mnemonic aspect of social intelligence) conscious experiences are accompanied by a sense of subjective evidence of what had been happened. The mechanism of making a socially balanced decision was analyzed taking into account the complexity, non-standard social situation. This mechanism allows the teacher to move away from intellectual formations of a person as a representative of a certain national-cultural space, and, avoiding prototypes and ethnic stereotypes, to choose the most appropriate for this social situation the mechanism for updating the reflection of the subjective space, the cognitive style of carrying out professional activity, and building a development logic situations of interpersonal interaction, taking into account moral and ethnic norms, values, etc., to make a socially weighed decision. The latter will contribute not only because the teacher will adequately and empathically interact with other actors (colleagues and trustees), but also, including the achievement of the teacher of success in the professional activity. In the functional aspect we are talking about the amplification of social intelligence.

The empirical results of our research allow to distinguish the following tendencies: 1) there are no statistically significant differences in the results of teachers of different groups (including the directors of pre-school educational institutions) according to the success of their interpretation of social meaning at a generalized level; 2) teachers of pre-school educational institutions prevail over the following levels of understanding the meaning of proverbs (sayings), as the "level of concrete understanding" and the "level of global understanding".

Key words: social intelligence, individual cognition, attention, imagination, perception, memory, thinking.

УДК 159.923.2: 378.091.12

О. М. ІЧАНСЬКА, О. В. ГІРЧУК

DOI: https://doi.org/10.35619/prap_rv.vi12.53

**ОСОБЛИВОСТІ ЕМПАТІЇ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ
НА РІЗНИХ ЕТАПАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ**

У статті представлені результати дослідження емпатії студентів-психологів різних курсів навчання. Для першокурсників характерні наступні особливості: низькі показники усіх параметрів емпатії, за винятком ідентифікації в емпатії. Вони лише ситуативно здатні бачити поведінку партнерів, не здатні діяти в умовах браку об'єктивної інформації про них, мають активні установки, що перешкоджають емпатії, часто намагаються уникати особистих контактів, що ускладнює функціонування всіх емпатичних каналів. Низькі показники у студентів 3 курсу домінують лише у трьох параметрів емпатії: емоційний канал, інтуїтивний канал, установки, що сприяють емпатії. Третьокурсники відрізняються стійкістю середніх показників за усіма параметрами емпатії, а також високого рівня раціонального каналу емпатії. Порівняння рівневих показників дозволяє виявити значну представленість у першокурсників показників низького рівня

емпатії, яка у студентів-психологів 3-го курсу децю зменшується, але має достатньо виражений прояв. Дуже низькі показники емпатії не притаманні вибірці ні в цілому, ні окремо для кожного з курсів навчання. Значимо вищі у третьокурсників показники тільки двох параметрів емпатії: «раціональний канал емпатії» та «установки, які сприяють емпатії». Отримані результати демонструють хоч і позитивні, але доволі повільні зміни, оскільки у третьокурсників за більшістю параметрів емпатії домінують середні або низькі показники емпатії.

Ключові слова: емпатія, параметри емпатії, раціональний канал, емоційний канал, інтуїтивний канал, установки, що сприяють емпатії, ідентифікація в емпатії, рівень емпатії.

В статье представлены результаты исследования эмпатии студентов-психологов разных курсов обучения. Для первокурсников характерны следующие особенности: низкие показатели всех параметров эмпатии, за исключением идентификации в эмпатии. Они лишь ситуативно способны видеть поведение партнеров, не способны действовать в условиях нехватки объективной информации о них, имеют активные установки, препятствующие эмпатии, часто стараются избегать личных контактов, что затрудняет функционирование всех эмпатических каналов. Низкие показатели у студентов 3 курса доминируют только в трех параметрах эмпатии: «эмоциональный канал», «интуитивный канал», «установки, способствующие эмпатии». Третьекурсники отличаются устойчивыми средними показателями по большинству параметров эмпатии, а высокими показателями «рационального канала эмпатии». Сравнение позволило выявить значительную представленность у первокурсников показателей низкого уровня эмпатии, которая у студентов-психологов 3-го курса несколько уменьшается, но имеет достаточно выраженное проявление. Очень низкие показатели эмпатии не характерны выборке ни в целом, ни отдельно для каждого из курсов обучения. Значимо выше у третьекурсников показатели только двух параметров эмпатии: «рациональный канал эмпатии» и «установки, которые способствуют эмпатии». Полученные результаты демонстрируют хоть и положительные, но довольно незначительные изменения, поскольку у третьекурсников по большинству параметров эмпатии доминируют средние или низкие показатели эмпатии.

Ключевые слова: эмпатия, параметры эмпатии, рациональный канал, эмоциональный канал, интуитивный канал, установки, способствующие эмпатии, идентификация в эмпатии, уровень эмпатии.

Постановка проблеми. Емпатія як механізм взаємодії охоплює майже усі сфери людської діяльності, тому доволі часто позиціонується як одна з суттєвих передумов ефективної міжособистісної взаємодії в усіх видах професійної діяльності. Особливо актуальною дана проблема є для професійних груп, у яких емпатія виступає основним механізмом набуття компетентності.

Тому емпатія займає одне з провідних місць в структурі професійно важливих якостей особистості майбутніх психологів, маючи статус інтегрального показника, що дозволяє прогнозувати компетентність професійної діяльності спеціаліста. У зв'язку з цим особливо актуальним є дослідження емпатії студентів-психологів з врахуванням специфіки її прояву на різних етапах професійної підготовки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Емпатія у психологічній науці трактується як феномен, що визначає цілісність функціонування структури особистості, базуючись на його зв'язках з іншими базовими особистісними характеристиками, що визначає перспективність аналізу даної проблеми у багатьох психологічних напрямках, зокрема, і у професійному аспекті [4]. Дружиніна І. А., розглядаючи емпатію у системі професійно важливих якостей майбутніх психологів, зазначає необхідність саме на високому рівні, який забезпечує чутливість до потреб і проблем клієнтів; уміння ідентифікувати його міміку й пантоміміку; готовність регулювати актуальні та гіпотетичні конфліктогенні ситуації [14]. Гірчук О. В., досліджуючи психологічні передумови формування самоставлення особистості, приділяє увагу проблематиці емпатії, у тому числі у контексті професійного становлення майбутніх психологів. Дерев'янко С. П., аналізуючи емпатію студентів-психологів на різних курсах навчання, виявив домінування низьких та середніх показників, а також такі спільні ознаки незалежно від курсу навчання: активне застосування емоційного каналу емпатії та занижену частоту застосування раціонального каналу емпатії. Частково проблематика емпатії вже аналізувалася у нашому дослідженні при вивченні мотивів навчання студентів-психологів у контексті різних рівнів особистісної тривожності, що дозволило виявити домінуючі канали емпатії у третьокурсників.

Отже, емпатія майбутніх психологів виступає динамічною особистісною характеристикою, рівень функціонування якої може суттєво відрізнятися на різних етапах професійної підготовки.

Вказаний момент мало досліджений у сучасній українській психологічній науці, що й зумовлює перспективність його вивчення.

Формулювання цілей статті. Мета нашого дослідження - виявити особливості емпатії студентів-психологів на різних етапах професійної підготовки. У відповідності до поставленої мети нами було визначено наступні завдання дослідження:

- виявити рівні прояву параметрів емпатії студентів-психологів 1-го та 3-го курсів навчання;
- виявити рівні емпатії студентів-психологів 1-го та 3-го курсів навчання;
- встановити відмінності у прояві параметрів та рівнів емпатії у студентів-психологів першого та третього курсів.

Для виконання завдань дослідження було використано методики: методика діагностика рівня емпатичних здібностей (В.В. Бойко); методика «Діагностика рівня емпатії» (І. М. Юсупов). Математична обробка даних була виконана за допомогою U-критерію Манна-Уїтні.

Вибірка дослідження: 32 студенти-психологи (дві групи по 16 осіб з 1-го та 3-го курсів) ОС «Бакалавр» спеціальності «Психологія» Факультету лінгвістики та соціальних комунікацій НАУ.

Виклад основного матеріалу дослідження. На основі отриманих емпіричних даних можемо відмітити певні специфічні особливості за різними параметрами емпатії, які є характерними для двох груп студентів-психологів в залежності від курсу навчання. Результати діагностики параметрів емпатії представлені окремо для вибірки першого курсу та третього курсу.

Низькі показники майже в усіх параметрів емпатії на 1 курсі у студентів-психологів є помітно домінуючими, особливо це стосується наступних параметрів: інтуїтивний канал емпатії, установки, які сприяють емпатії, а також здібність проникливості в емпатії. Окремо відмітимо результати першокурсників за таким параметром емпатії, як: проникливість, який у нашій вибірці взагалі не представлений на високому рівні, що, безумовно, виступає деструктивною тенденцією у становлення майбутніх психологів.

Рис.1. Відсоткове співвідношення рівнів параметрів емпатії студентів-психологів 1 курсу

Низькі показники у студентів 3 курсу є помітно домінуючими лише у трьох параметрів емпатії: емоційний канал, інтуїтивний канал, установки, що сприяють емпатії. Крім того, необхідно відмітити специфічну особливість емпатії студентів-психологів 3 курсу – стабільну представленість показників середнього рівня майже за усіма параметрами, а також суттєве зростання показників високого рівня раціонального каналу емпатії, а також дещо менше зростання двох параметрів: установки, що сприяють емпатії, та ідентифікація в емпатії. Отримані результати демонструють посередні показники з точки зору оцінки емпатії як професійно важливої якості, оскільки лише третина вибірки цілому має стабільні середні показники прояву основних параметрів емпатії.

По вибірці студентів-психологів в цілому доволі проблемними моментами є домінування низьких показників інтуїтивного каналу емпатії та установок, що сприяють емпатії. Тобто, 2/3 студентів-психологів лише ситуативно здатні бачити поведінку партнерів, діяти в умовах браку об'єктивної інформації про них, спираючись на досвід, що зберігається в підсвідомості. Також у більшій частини майбутніх психологів наявні активні установки, що перешкоджають емпатії, і відповідно, ускладнюють дію всіх емпатичних каналів. Ефективність їхньої емпатії значно знижується, оскільки дані респонденти доволі часто намагаються уникати особистих контактів, вважають недоречним виявляти цікавість до іншої особистості, мають стійке переконання щодо спокійного і навіть байдужого ставлення до переживань і проблем оточуючих. Вказані моменти серйозно обмежують діапазон емоційної чуйності і емпатійності сприйняття, створюють певні блоки

у функціонування усіх каналів емпатії як професійно важливої якості. Також помітна проблематичність у недостатній розвиненості у студентів-психологів проникливості та ідентифікації у емпатії. Половина студентів-психологів не володіє проникаючою здатністю в емпатії як важливою комунікативною властивістю, яка дозволяє створювати атмосферу відкритості, довірливості, задушевності, а часто стимулює прояв атмосфери напруженості, неприродності, підозрілості, що перешкоджає розкриттю партнера. Лише третина вміє ситуативно застосувати ідентифікацію у емпатії, тобто мають вміння зрозуміти іншого на основі постановки себе на місце партнера, в основі якої лежить легкість, рухливість і гнучкість емоцій, здатність до наслідування.

Рис. 2. Відсоткове співвідношення рівнів емпатії студентів-психологів 3 курсу

У студентів-психологів 1 курсу домінують показники низького рівня, вдвічі менші показники середнього рівня та учетверо менші від них показники дуже низького та високого рівнів емпатії. Тобто, половина першокурсників характеризуються низькою спрямованістю та зацікавленістю щодо сприйняття індивідуальної сутності іншої людини, її стану, обмеженою здатністю до співчуття та розуміння внутрішнього світу інших індивідів. У комунікації такі студенти-психологи не зацікавлені у створенні атмосфери відкритості та довіри, яка здатна стимулювати оточуючих до саморозкриття та встановлення глибинних стосунків.

Таблиця 1

Рівні емпатії студентів-психологів в залежності курсу навчання за методикою І.М.Юсупова

Рівні емпатії	1 курс		3 курс	
	Кількість	%	Кількість	%
Високий рівень	2	12,5	3	18
Середній рівень	4	25	6	38
Низький рівень	8	50	6	38
Дуже низький рівень	2	12,5	1	6

У студентів-психологів 3 курсу домінують показники двох рівнів: середнього та низького. Третина вибірки має спрямованість на сприйняття сутності іншої людини, її стану, обмежену ситуативно зумовлену здатність до співчуття до оточуючих, певну готовність до розуміння внутрішнього світу тих індивідів, які чимось подібні до них самих, можуть створювати атмосферу відкритості, виявляти ситуативну цікавість до іншого лише у контрольованих ними ситуаціях. Інша третина характеризується низькою спрямованістю та зацікавленістю щодо сприйняття індивідуальної сутності іншої людини, її стану, обмеженою здатністю до співчуття та розуміння внутрішнього світу інших індивідів та не зацікавлені у створенні атмосфери відкритості та довіри у стосунках. Лише кожен шостий з вибірки (18%) здатний до прояву глибокої емпатії у спілкуванні з різними типами індивідів у різних типах комунікативної взаємодії, оскільки у них наявна спрямованість на глибинне сприйняття сутності іншої людини, готовність до розуміння їх внутрішнього світу.

Порівняння рівневих показників дозволяє виявити значну представленість показників низького рівня емпатії, яка у студентів-психологів старших курсів дещо зменшується (з 50% до 38%), але має достатньо виражений прояв. На другому місці за частотою прояву стоять показники середнього рівня, інтенсивність прояву яких дещо зростає за рахунок зниження показників низького рівня. Відмінність у вираженості високих показників зростає: на 50% у 3 курсу у порівнянні з 1 курсом (з 12,5% до 18%), що може бути оцінена як позитивна тенденція в цілому. Тобто, у майбутніх

психологів зростає чутливість до потреб і проблем оточуючих, стає більш активним інтерес до інших особистостей, напрацьовуються навички щодо швидкості та глибини контактів, готовності до передбачення проблемних моментів у стосунках та до знаходження компромісних рішень. Студенти більш активно та позитивно сприймають критику на свою адресу, більше довіряють своїм почуттям і інтуїції, ніж аналітичним висновкам, надають перевагу груповим формам роботи, зацікавлені у соціальному схваленні своїх дій.

Дуже низькі показники емпатії не притаманні вибірці ні в цілому, ні окремо для кожного з курсів навчання, що демонструє позитивну тенденцію щодо відсутності серед майбутніх психологів тих, хто характеризується відсутністю спрямованості на сприйняття сутності іншого, нездатністю до співчуття, до розуміння внутрішнього світу інших через сконцентрованість на власному «Я». На основі порівняльного математико-статистичного аналізу параметрів емпатії студентів-психологів 1 та 3 курсів були виявлені відмінності за наступними лише за трьома параметрами: раціональний канал емпатії, установки, які сприяють емпатії, рівень емпатії. Отже, студенти-психологи 3 курсу мають вищі показники раціонального каналу емпатії, мають більшу схильність спрямовувати власну увагу на іншого індивіда, на аналіз його стану, моделі поведінки, що дозволяє їм адекватніше розуміти емоційні переживання, мотиви, інтереси інших індивідів. Також вони мають більш активні позитивні установки на встановлення та підтримання контактів з іншими, більш готові до створення атмосфери відкритості, довірливості. Вказані параметри виявляються у вищих показниках рівня емпатії у третьокурсників, але при цьому домінуючими є середні та низькі показники.

Висновки та перспективи дослідження. Нами були виявлені певні закономірності у прояві параметрів емпатії для студентів-психологів в залежності від курсу професійної підготовки. Низькі показники майже в усіх параметрів емпатії на 1 курсі у студентів-психологів є помітно домінуючими. Такий параметр, як: «проникливість» взагалі не представлений на високому рівні. Низькі показники у студентів 3 курсу є помітно домінуючими лише у трьох параметрів емпатії: «емоційний канал», «інтуїтивний канал», «установки, що сприяють емпатії». Крім того, відмічено стабільний прояв показників середнього рівня майже за усіма параметрами, а також певну специфічність щодо незначного зростання показників високого рівня раціонального каналу емпатії. У студентів-психологів 1 курсу домінують показники низького рівня емпатії, вдвічі менші показники середнього рівня та учетверо менші від них показники дуже низького та високого рівнів емпатії. Тобто, половина першокурсників характеризується низькою спрямованістю та зацікавленістю щодо сприйняття сутності іншої людини, її стану, обмеженою здатністю до співчуття та розуміння внутрішнього світу інших індивідів. У студентів-психологів 3 курсу домінують показники двох рівнів: середнього та низького. Тобто, лише третина вибірки обмежену ситуативно зумовлену здатність до співчуття до оточуючих, певну готовність до розуміння внутрішнього світу тих індивідів, які чимось подібні до них самих, можуть виявляти ситуативну цікавість до іншого лише у контрольованих ними ситуаціях.

Встановлено, що студенти-психологи 3 курсу мають статистично значимо вищі показники раціонального каналу емпатії: вони більш схильні спрямовувати власну увагу на іншого індивіда, на аналіз його стану, а також мають більш активні позитивні установки на встановлення та підтримання контактів з іншими, більш готові до створення атмосфери довірливості.

Отже, з усіх параметрів емпатії значимо зростають протягом професійного навчання лише два: «раціональний канал емпатії» та «установки, які сприяють емпатії». Отримані результати демонструють хоч і позитивні, але доволі повільні зміни, оскільки навіть на старших курсах за більшістю параметрів домінуючими залишаються середні та низькі показники. Отримані дані будуть використані нами для конкретизації змісту психологічного супроводу професійної підготовки майбутніх психологів при викладанні навчальних дисциплін, у роботі кураторів студентських груп, у роботі керівників психологічних гуртків. Вказані моменти дозволять створити підґрунття для становлення професійної компетентності майбутнього психолога.

Список використаних джерел

1. Дерев'янка С. П. Характеристики емпатії студентів-психологів / С. П. Дерев'янка // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Психологічні науки. – 2015. – Вип. 126. – С. 70–74.
2. Гірчук О. В. Психологічні умови формування самоставлення особистості / О. В. Гірчук // Індивідуальність у психологічних вимірах спільнот та професій : зб. наук. пр. – Київ : Аграр Медіа Груп, 2018. – С. 91–96.
3. Дружиніна І. А. Емпатія у системі професійно важливих якостей майбутніх психологів / І. А. Дружиніна // Психологія: реальність і перспективи. – 2015. – Вип. 4. – С. 78–81.

4. Журавльова Л. П. Психологія емпатії : монографія / Л. П. Журавльова. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2007. – 328 с.
5. Ічанська О. М. Зв'язок особистісної тривожності та мотивів навчання в студентів-психологів / О. М. Ічанська // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки. – Херсон : Гельветика, 2014. – Вип. 2. – С. 62–66.
6. Туркова Д. М. Емпатія як засіб комунікації майбутнього практичного психолога / Д. М. Туркова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки. – Херсон : Гельветика, 2014. – Вип. 1. – С. 259–263.

References

1. Derev'yanko S. P. Kharaktery'sty'ky` empatiyi studentiv-psy`xologiv / S. P. Derev'yanko // Visny`k Chernigivs`kogo nacional`nogo pedagogichnogo universy`tetu. Seriya: Psy`xologichni nauky`. – 2015. – Vy`p. 126. – S. 70–74.
2. Girchuk O. V. Psy`xologichni umovy` formuvannya samostavlennya osoby`stosti / O. V. Girchuk // Indy`vidual`nist` u psy`xologichny`x vy`mirax spil`not ta profesij: zb. nauk. pr. – Kyiv : Agrar Media Grup, 2018. – С. 91–96.
3. Druzhy`nina I. A. Empatiya u sy`stemi profesijno vazhly`vy`x yakostej majbutnix psy`xologiv / I. A. Druzhy`nina // Psy`xologiya: real`nist` i perspekty`vy`. – 2015. – Vy`p. 4. – S. 78–81.
4. Zhuravl`ova L. P. Psy`xologiya empatiyi : monografiya / L. P. Zhuravl`ova. – Zhy`tomy`r : Vy`d-vo ZhDU im. I. Franka, 2007. – 328 s.
5. Ichans`ka O. M. Zv'yazok osoby`stisnoyi try`vozhnosti ta moty`viv navchannya v studentiv-psy`xologiv / O. M. Ichans`ka // Naukovy`j visny`k Xersons`kogo derzhavnogo universy`tetu. Seriya: Psy`xologichni nauky. –Xerson, 2014. – Vy`p. 2. – S. 62–66.
6. Turkova D. M. Empatiya yak zasib komunikaciyi majbutn`ogo prakty`chnogo psy`xologa / D. M. Turkova // Naukovy`j visny`k Xersons`kogo derzhavnogo universy`tetu. Seriya: Psy`xologichni nauky`. – Xerson, 2014. – Vy`p. 1. – S. 259–263.

O. Ichanska, O. Girchuk FEATURES OF EMPATHY OF STUDENTS-PSYCHOLOGISTS AT DIFFERENT STAGES OF VOCATIONAL TRAINING

The article presents the results of the study of the empathy of psychology students of different courses of study. The following features are characteristic of first-year students: low indices of all parameters of empathy, with the exception of identification in empathy. They are only situationally able to see the behavior of partners, are not able to act in conditions of lack of objective information about them, have active attitudes that prevent empathy, often try to avoid personal contacts, which makes it difficult for all empathic channels to function. Low rates among 3rd year students dominate only in three parameters of empathy: "emotional channel", "intuitive channel", "attitudes that promote empathy". Third-year students are distinguished by stable averages for most of the parameters of empathy, and high rates of "rational channel of empathy." The comparison made it possible to reveal a significant representation of the indicators of a low level of empathy among the first-year students, which in the 3rd year psychology students somewhat decreases, but has a rather pronounced manifestation. Very low rates of empathy are not characteristic of the sample as a whole or separately for each of the courses of study. Significantly higher in third-year students are indicators of only two parameters of empathy: "a rational channel of empathy" and "attitudes that contribute to empathy." The obtained results show positive but rather insignificant changes, since third or third-year students by most parameters of empathy are dominated by medium or low indicators of empathy.

Key words: *empathy, parameters of empathy, rational channel, emotional channel, intuitive channel, attitudes that contribute to empathy, identification in empathy, level of empathy.*

УДК 316.752:37.091.212

О. В. КАМІНСЬКА, І. А. ДРУЖИНІНА

DOI: https://doi.org/10.35619/prap_rv.vi12.54

ДИНАМІКА ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ У ЗВО

Стаття присвячена аналізу психологічних особливостей ціннісних орієнтацій студентів-психологів. Здійснюється аналіз понять «цінності» та «ціннісні орієнтації», визначається вплив системи ціннісних орієнтацій на формування особистості молодшої людини, її подальшу життєву спрямованість. Аналізуються психологічні особливості студентської молоді та їх взаємозв'язок з домінуючими ціннісними орієнтаціями. Подано результати емпіричного дослідження, в якому прослідковано динаміку ціннісних орієнтацій студентів-психологів під час навчання у ЗВО.

Випуск 12, 2019. Збірник наукових праць РДГУ